

Bruselj, 1. julij 2025
(OR. en)

10340/25

ECOFIN 795
UEM 295
ECB
EIB

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Zadeva:	PRIPOROČILO SVETA o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno- strukturnega načrta Litve

PRIPOROČILO SVETA

o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Litve

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 121 Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 in zlasti člena 17 Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

SPLOŠNE UGOTOVITVE

- (1) 30. aprila 2024 je začel veljati prenovljen okvir ekonomskega upravljanja EU. Osrednji elementi prenovljenega okvira ekonomskega upravljanja EU so Uredba (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru¹ skupaj s spremenjeno Uredbo (ES) št. 1467/97 o izvajanju postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem² in spremenjeno Direktivo Sveta 2011/85/EU o proračunskih okvirih držav članic³. Cilj okvira je spodbujati zdrave in vzdržne javne finance, z reformami in naložbami pa trajnostno in vključujočo rast in odpornost, ter preprečiti čezmerni javnofinančni primanjkljaj. Okvir spodbuja tudi nacionalno odgovornost in je bolj srednjeročno usmerjen ob učinkovitejšem in doslednejšem izvrševanju pravil.

¹ Uredba (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 (UL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

² Uredba Sveta (EU) 2024/1264 z dne 29. aprila 2024 o spremembi Uredbe (ES) št. 1467/97 o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem (UL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj>).

³ Direktiva Sveta (EU) 2024/1265 z dne 29. aprila 2024 o spremembi Direktive 2011/85/EU o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic (UL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj>).

- (2) V središču novega okvira ekonomskega upravljanja so nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrti, ki jih države članice predložijo Svetu in Komisiji. Načrti morajo izpolniti dva cilja: i) zagotoviti, da se bo med drugim dolg sektorja država do konca prilagoditvenega obdobja verjetno zmanjševal ali ostal na preudarni ravni ter da se javnofinančni primanjkljaj srednjeročno zmanjša in ohranja pod referenčno vrednostjo 3 % BDP, ter ii) zagotoviti izvajanje reform in naložb v odziv na glavne izzive, ugotovljene v okviru evropskega semestra, in za obravnavanje skupnih prednostnih nalog EU. V ta namen mora biti v vsakem načrtu predstavljena srednjeročna zaveza za pot gibanja očiščenih odhodkov⁴, ki dejansko določa proračunsko omejitev za trajanje načrta, ki zajema štiri- ali petletno obdobje (odvisno od rednega trajanja zakonodajnega obdobja v državi članici). Poleg tega je treba v načrtu pojasniti, kako bo država članica zagotovila izvajanje reform in naložb v odziv na glavne izzive, ugotovljene v okviru evropskega semestra, zlasti v specifičnih priporočilih za državo (vključno s tistimi, ki se nanašajo na postopek v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji, če je ustrezno), in kako bo država članica obravnavala skupne prednostne naloge Unije. Obdobje za fiskalno prilagoditev traja štiri leta in se lahko podaljša za največ tri leta, če se država članica zaveže, da bo izvedla sklop ustreznih reform in naložb, ki izpolnjujejo merila iz Uredbe (EU) 2024/1263.
- (3) Komisija mora po predložitvi načrta oceniti, ali ta izpolnjuje zahteve iz Uredbe (EU) 2024/1263.
- (4) Svet mora nato na priporočilo Komisije sprejeti priporočilo, v katerem določi pot gibanja očiščenih odhodkov za zadevno državo članico in po potrebi potrdi sklop zavez v zvezi z reformami in naložbami, na katerih temelji podaljšanje obdobja fiskalne prilagoditve.

⁴ Očiščeni odhodki, kot so opredeljeni v členu 2 Uredbe (EU) 2024/1263, tj. javnofinančni odhodki brez (i) odhodkov za obresti, (ii) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (iii) odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije, (iv) nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, (v) cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter (vi) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

UGOTOVITVE V ZVEZI Z NACIONALNIM SREDNJEROČNIM FISKALNO- STRUKTURNIM NAČRTOM LITVE

- (5) Litva je 30. aprila 2025 Svetu in Komisiji predložila nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt. Načrt je bil po dogovoru s Komisijo glede na razloge, ki jih je podala Litva, predložen po podaljšanju roka, določenega v členu 36 Uredbe (EU) 2024/1263. Podaljšanje je bilo dogovorjeno, saj so 13. in 27. oktobra 2024 potekale nacionalne parlamentarne volitve, ki so jim sledila večmesečna koalicijska pogajanja ter posvetovanja o programu nove vlade in njegovem načrtu izvajanja⁵.

⁵ Načrt izvajanja vladnega programa je akcijski načrt, ki določa jasne ukrepe in roke za izvajanje ciljev vladnega programa.

Postopek pred predložitvijo načrta

- (6) Litva je pred predložitvijo načrta zaprosila za tehnične informacije⁶, ki jih je Komisija zagotovila 31. januarja 2025 in objavila 30. aprila 2025⁷. Tehnične informacije določajo raven primarnega strukturnega salda v letu 2028, ki je potrebna, da se zagotovi, da se primanjkljaj sektorja država srednjeročno ohrani na ravni pod 3 % BDP ter da se dolg sektorja država srednjeročno ohrani na ravni pod 60 % BDP, tudi ob odsotnosti nadaljnjih proračunskih ukrepov po koncu štiriletnega prilagoditvenega obdobja. Srednjeročno obdobje je opredeljeno kot desetletno obdobje po koncu prilagoditvenega obdobja. Tehnične informacije so bile pripravljene in posredovane državi članici na podlagi dveh scenarijev: scenarija, ki vključuje skladnost z zaščitnim ukrepom za odpornost na primanjkljaj⁸, v skladu s členom 9(3) Uredbe (EU) 2024/1263, in scenarija brez tega zaščitnega ukrepa.

⁶ Predhodne smernice, posredovane državam članicam in Ekonomsko-finančnemu odboru, vključujejo tehnične informacije (i) brez podaljšanja prilagoditvenega obdobja in z njim (za štiri- oziroma sedemletno obdobje) ter (ii) z zaščitnim ukrepom za odpornost na primanjkljaj in brez njega. Vključujejo tudi glavne začetne pogoje in temeljne predpostavke, uporabljene v okviru Komisije za srednjeročne projekcije javnega dolga. Tehnične informacije so bile izračunane na podlagi metodologije, opisane v poročilu *Debt Sustainability Monitor 2023* (Poročilo o spremljanju vzdržnosti dolga za leto 2023), ki ga je pripravila Komisija (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en).

Temeljijo na jesenski napovedi Evropske komisije 2024 in njenem srednjeročnem podaljšanju do leta 2033, medtem ko so dolgoročna rast BDP in stroški staranja prebivalstva v skladu s poročilom *2024 Ageing Report* (Poročilo o staranju prebivalstva za leto 2024), ki sta ga skupaj pripravila Komisija in Svet (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

⁷ https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#Lithuania.

⁸ Zaščitni ukrep za odpornost na primanjkljaj iz člena 8 Uredbe (EU) 2024/1263 določa, da letno izboljšanje primarnega strukturnega salda znaša 0,4 odstotne točke BDP (oziroma 0,25 odstotne točke BDP v primeru podaljšanja prilagoditvenega obdobja), dokler strukturni primanjkljaj ni nižji od 1,5 % BDP.

Tehnične informacije za Litvo določajo, da bi moral primarni strukturni saldo, da bi bil skladen z veljavnimi fiskalnimi pravili v štiriletnem prilagoditvenem obdobju, ter ob upoštevanju predpostavk Komisije, ob koncu prilagoditvenega obdobja (2028; scenarij brez zaščitnega ukrepa za odpornost na primanjkljaj) znašati vsaj 0,3 % BDP, kot je navedeno v spodnji tabeli. Za informacijo, če upoštevamo zaščitni ukrep za odpornost na primanjkljaj, bi moral primarni strukturni saldo ob koncu prilagoditvenega obdobja (2028) znašati vsaj 0,3 % BDP. Vendar zaščitni ukrep za odpornost na primanjkljaj ni zahteva za Litvo, ki je upravičena do tehničnih informacij.

Tabela 1: Tehnične informacije, ki jih je Komisija posredovala Litvi

Zadnje leto prilagoditvenega obdobja	2028
Najnižja vrednost primarnega strukturnega salda (v % BDP), scenarij brez zaščitnega ukrepa za odpornost na primanjkljaj	0,3
<i>Zgolj informativno:</i> najnižja vrednost primarnega strukturnega salda (v % BDP), scenarij z zaščitnim ukrepom za odpornost na primanjkljaj	0,3

Vir: izračuni Komisije.

- (7) Litva je v aprilu 2025 s Komisijo opravila tehnični dialog v skladu s členom 12 Uredbe (EU) 2024/1263. Dialog je bil osredotočen na pot gibanja očiščenih odhodkov, ki jo je predvidela Litva, in njene temeljne predpostavke (zlasti deflator BDP, stopnje potencialne rasti BDP, prilagoditve stanj in tokov, delež dolgoročnega dolga, ki zapade vsako leto, in dolgoročne obrestne mere) ter učinek podatkov o realizaciji za leto 2024, za katere je Eurostat statistične podatke o primanjkljaju in dolgu sektorja država objavil 22. aprila 2025, v primerjavi z informacijami, na katerih temeljijo tehnične informacije, pa tudi na predvideno izvajanje reform in naložb v odziv na glavne izzive, ugotovljene v okviru evropskega semestra, ter na skupne prednostne naloge Unije na področju pravičnega zelenega in digitalnega prehoda, socialne in gospodarske odpornosti, energetske varnosti ter izgradnje obrambnih zmogljivosti.

- (8) Litva se je glede na informacije, ki jih je navedla v svojem načrtu, od novembra 2024 do februarja 2025 v skladu s členom 11(3) in členom 36(1), točka (c), Uredbe (EU) 2024/1263 posvetovala s civilno družbo, socialnimi partnerji, regionalnimi organi in drugimi ustreznimi deležniki.
- (9) Nacionalni revizijski urad, ki izvaja funkcijo fiskalne institucije (v nadaljnjem besedilu: urad NAO FI), je podal mnenje o makroekonomski napovedi, na kateri temelji večletna pot gibanja očiščenih odhodkov. Urad NAO FI je potrdil makroekonomsko napoved in ugotovil, da temelji na verodostojnih makroekonomskih predpostavkah in je v skladu s projekcijami, ki jih je pripravil urad NAO FI.
- (10) Načrt je bil predstavljen odboru nacionalnega parlamenta za evropske zadeve, litovska vlada pa ga je nato odobrila 30. aprila 2025.

Drugi povezani postopki

- (11) Litva je 25. oktobra 2024 predložila osnutek proračunskega načrta za leto 2025. Komisija je 26. novembra 2024 sprejela mnenje o tem osnutku proračunskega načrta⁹.
- (12) Litva je 2. maja 2025 zahtevala aktivacijo nacionalne odstopne klavzule za upoštevanje večjih odhodkov za obrambo v skladu s členom 26(1) Uredbe (EU) 2024/1263 in na podlagi sporočila Komisije (C(2025) 2000 final) z dne 19. marca 2025. Svet je [datum – UL: vstaviti datum 8. julija 2025] na priporočilo Komisije sprejel priporočilo, s katerim je aktiviral nacionalno odstopno klavzulo za Litvo¹⁰.

⁹ Mnenje Komisije o osnutku proračunskega načrta Litve (C(2024) 9058 final z dne 26. novembra 2024).

¹⁰ Priporočilo Sveta o dovoljenju Litvi za odstopanje od najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov, kot jih je določil Svet v skladu z Uredbo (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne odstopne klavzule), UL [UL: v to opombo vstaviti sklic in datum sprejetja priporočila Sveta iz dokumenta ST 10473/25].

- (13) Svet je 21. oktobra 2024 na Litvo naslovil vrsto specifičnih priporočil v okviru cikla evropskega semestra za leto 2024¹¹. Svet je [datum – UL: vstaviti datum 8. julija 2025] na Litvo naslovil vrsto specifičnih priporočil v okviru cikla evropskega semestra za leto 2025¹².

POVZETEK NAČRTA IN NJEGOVA OCENA S STRANI KOMISIJE

- (14) Komisija je v skladu s členom 16 Uredbe (EU) 2024/1263 načrt ocenila, kot sledi:

Kontekst: makroekonomski in fiskalni položaj ter obeti

- (15) Gospodarska aktivnost v Litvi se je leta 2024 povečala za 2,8 %, in sicer zaradi močnega povečanja zasebne potrošnje, uspešnega izvoza storitev in kljub zmanjšanju naložb. Glede na pomladansko napoved Evropske komisije 2025 naj bi gospodarstvo v letu 2025 zraslo za 2,8 %, in sicer zaradi pospešene rasti potrošnje in skromnega okrevanja naložb. V letu 2026 naj bi se realni BDP ponovno povečal na 3,1 %, ko se bo rast naložb okrepila. V obdobju napovedi (tj. 2025–2026) naj bi se potencialna rast BDP v Litvi rahlo povečala z 2,7 % v letu 2024 na 2,8 % v letu 2025, v letu 2026 pa zmanjšala na 2,2 %, in sicer zaradi naravnega upada prebivalstva in zmanjšanja števila oseb v Litvi, ki bežijo pred vojno v Ukrajini. Stopnja brezposelnosti je v letu 2024 znašala 7,1 % in naj bi glede na projekcije Komisije znašala 6,8 % v letu 2025 in 6,6 % v letu 2026. Inflacija (deflator BDP) naj bi se povečala s 3,4 % v letu 2024 na 3,6 % v letu 2025, nato pa se v letu 2026 znova zmanjšala na 2,4 %.

¹¹ Priporočilo Sveta z dne 21. oktobra 2024 o ekonomski, proračunski in strukturni politiki ter politiki zaposlovanja Litve (UL C, C/2024/6822, 29.11.2024).

¹² Priporočilo Sveta z dne [datum – UL: vstaviti datum 8. julija 2025] o ekonomski, socialni, proračunski in strukturni politiki ter politiki zaposlovanja Litve, UL [UL: v to opombo vstaviti sklic in datum sprejetja priporočila Sveta iz dokumenta ST 10975/25].

- (16) Kar zadeva javnofinančna gibanja, je primanjkljaj sektorja država v Litvi v letu 2024 znašal 1,3 % BDP. Glede na pomladansko napoved Evropske komisije 2025 naj bi se v letu 2025 povečal na 2,3 % BDP, leta 2026 pa naj bi se ob predpostavki nespremenjenih politik stabiliziral na ravni 2,3 %. Dolg sektorja država je konec leta 2024 znašal 38,2 % BDP. Glede na jesensko napoved Evropske komisije 2025 naj bi se delež dolga konec leta 2025 zmanjšal na 41,2 % BDP, konec leta 2026 pa znova povečal na 43,9 %. Dokler zaveze glede politik iz srednjeročnih načrtov niso podprte z verodostojno napovedanimi in dovolj podrobno opredeljenimi konkretnimi ukrepi politike, se kot take ne upoštevajo v fiskalni napovedi Komisije.

Pot gibanja očiščenih odhodkov in temeljne makroekonomske predpostavke v načrtu

- (17) Nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrt Litve zajema obdobje 2025–2029 in določa fiskalno prilagoditev v štiriletnem obdobju.
- (18) Načrt vključuje vse informacije, ki se zahtevajo v členu 13 Uredbe (EU) 2024/1263.
- (19) Načrt vsebuje zavezo glede poti gibanja očiščenih odhodkov iz tabele 2, ki ustreza povprečni rasti očiščenih odhodkov v višini 5,0 % v letih 2025–2029 in 5,2 % v prilagoditvenem obdobju 2025–2028.
- (20) Tehnične informacije (ob predpostavki linearne prilagoditvene poti) so skladne s povprečno rastjo očiščenih odhodkov v višini 4,2 % v letih 2025–2029 in 4,3 % v letih 2025–2028. Pot gibanja očiščenih odhodkov, h kateri se je Litva zavezala v načrtu, naj bi po poročanju ob koncu prilagoditvenega obdobja (2028) privedla do primarnega strukturnega salda v višini 0,3 % BDP. To ustreza najnižji ravni primarnega strukturnega salda v višini 0,3 % BDP v letu 2028, ki jo je Komisija 31. januarja 2025 posredovala v tehničnih informacijah.
- (21) V načrtu je predpostavljeno, da se bo potencialna rast BDP v letu 2029 zmanjšala na 1,8 % (z 2,8 % v letu 2024). Poleg tega se v načrtu pričakuje, da se bo stopnja rasti deflatorja BDP zmanjšala na 3,4 % v letu 2025 (z 2,8 % v letu 2024), nato pa se zmanjšala na 2,5 % v letih 2028 in 2029.

Tabela 2: Pot gibanja očiščenih odhodkov in temeljne predpostavke v načrtu Litve

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Povprečje v obdobju veljavnosti načrta 2025–2029	Povprečje v prilagoditvenem obdobju 2025–2028
Rast očiščenih odhodkov (letno, v %)	n. r.	6,1	5,2	4,8	4,5	4,3	5,0	5,2
Rast očiščenih odhodkov (skupaj od izhodiščnega leta 2024, v %)	n. r.	6,1	11,6	17,0	22,3	27,5	n. r.	n. r.
Potencialna rast BDP (v %)	2,8	2,5	2,3	2,1	2,0	1,8	2,2	2,2
Inflacija (rast deflatorja BDP) (v %)	2,8	3,4	2,8	2,6	2,5	2,5	2,8	2,8

Vir: srednjeročni fiskalno-strukturni načrt Litve in izračuni Komisije.

Posledice zavez glede očiščenih odhodkov v načrtu za dolg sektorja država

- (22) Če bi se uresničile pot gibanja očiščenih odhodkov, h kateri se je Litva zavezala v načrtu, in temeljne predpostavke, bi se dolg sektorja država v skladu z načrtom postopno povečal z 38,5 % BDP v letu 2024 na 43,7 % BDP ob koncu prilagoditvenega obdobja (2028), kot je razvidno iz naslednje tabele. Po prilagoditvi naj bi se dolg sektorja država do leta 2031 nekoliko zmanjšal, nato pa naj bi se srednjeročno znova povečal in leta 2038 dosegel 48,4 %.

Tabela 3: Gibanje dolga in salda sektorja država v načrtu Litve

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2038
Javni dolg (v % BDP)	38,5	41,0	42,5	43,5	43,7	43,2	48,4
Javnofinančni saldo (v % BDP)	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,2	-1,4	-3,0

Vir: srednjeročni fiskalno-strukturni načrt Litve.

V skladu z načrtom bi torej dolg sektorja država srednjeročno ostal pod referenčno vrednost 60 % BDP iz Pogodbe. Pot gibanja očiščenih odhodkov, predlagana v načrtu, je torej na podlagi zavez politike in makroekonomskih predpostavk iz načrta skladna z zahtevo glede dolga iz člena 16(2) Uredbe (EU) 2024/1263.

Posledice zavez glede očiščenih odhodkov v načrtu za saldo sektorja država

- (23) Na podlagi poti gibanja očiščenih odhodkov in predpostavk iz načrta bi se primanjkljaj sektorja država zmanjšal z 1,3 % BDP na 1,2 % BDP ob koncu prilagoditvenega obdobja (2028). V skladu z načrtom torej saldo sektorja država do konca prilagoditvenega obdobja (2028) ne bi presegel referenčne vrednosti 3 % BDP.
- (24) Poleg tega javnofinančni primanjkljaj v desetih letih po prilagoditvenem obdobju (tj. do leta 2038) ne bi presegel 3 % BDP. Pot gibanja očiščenih odhodkov, predlagana v načrtu, je torej na podlagi zavez politike in makroekonomskih predpostavk iz načrta skladna z zahtevo glede primanjkljaja iz člena 16(2) Uredbe (EU) 2024/1263.

Makroekonomske predpostavke v načrtu

- (25) Načrt temelji na sklopu predpostavk, ki se razlikujejo od predpostavk, ki jih je Komisija posredovala Litvi 31. januarja 2025. V načrtu je kot presečni datum za podatke in druge informacije, ki se upoštevajo pri makroekonomskih projekcijah, uporabljen 28. februar 2025. Kar zadeva proračunske projekcije, načrt upošteva najnovejše podatke o realizaciji proračuna za leto 2024 v absolutnem smislu, ki jih je Eurostat objavil aprila 2025, vendar uporablja nominalni BDP s starejšim presečnim datumom, tj. z datumom 28. februar 2025. V načrtu se poleg poznega presečnega datuma za podatke in druge informacije uporabljajo tudi različne predpostavke za nadaljnjih devet spremenljivk, in sicer potencialni BDP, deflator BDP, implicitne obrestne mere in tržne obrestne mere, elastičnost prihodkov za leto 2025, prilagoditve stanj in tokov ter enkratne ukrepe, sestavo dolga in profil zapadlosti. Te razlike v predpostavkah je treba skrbno oceniti, zlasti ker je povprečna rast očiščenih odhodkov v načrtu višja kot izhaja iz tehničnih informacij. V nadaljevanju so navedene razlike v predpostavkah z najznatnejšim učinkom na povprečno rast očiščenih odhodkov, skupaj z oceno posameznih razlik, ki so obravnavane ločeno.
- Načrt temelji na novejših statističnih podatkih in ocenah za leto 2024 za makrofiskalne spremenljivke. Ta razlika je ustrezno utemeljena, saj se pri njej upoštevajo novejše informacije. Zlasti se je izkazalo, da je primanjkljaj sektorja država nižji, kot je bilo predvideno v tehničnih informacijah Komisije, kar omogoča boljši izhodiščni proračunski položaj. To prispeva k višji povprečni rasti očiščenih odhodkov v obdobju veljavnosti načrta kot v skladu s predpostavkami Komisije.
 - V načrtu se uporablja izravnana rast potencialnega proizvoda, kar prispeva tudi k višji povprečni rasti neto odhodkov v obdobju veljavnosti načrta v primerjavi s predpostavkami Komisije. Možnost uporabe alternativnih predpostavk o potencialni rasti zagotavlja člen 36(1), točka (f), Uredbe (EU) 2024/1263, če je kumulativna rast v obdobju projekcij (tj. do 2038) na splošno skladna s predpostavkami Komisije, kar velja za načrt. Zato se šteje, da je ta predpostavka ustrezno utemeljena.

- V načrtu se uporablja posodobljena konvergenčna vrednost deflatorja BDP, ki temelji na tržnih pričakovanjih. V načrtu sta predvidena tudi nekoliko nižji deflator BDP za leto 2025 in nekoliko višji deflator za leto 2026 v primerjavi s predpostavkami Komisije. Ta prispevata k višji povprečni rasti očiščenih odhodkov v obdobju veljavnosti načrta. Razlike so deloma posledica novejših informacij, zlasti gibanja inflacije cen življenjskih potrebščin v prvih mesecih leta 2025, zlasti cen energentov in hrane. Nasprotno pa je v načrtu predvideno hitrejše približevanje konvergenčni vrednosti v primerjavi s pravilom linearne konvergence, s katerim se delno izravnava učinek drugih razlik v predpostavkah glede deflatorja BDP na najvišjo rast neto odhodkov. Medtem ko se pri predpostavki o deflatorju za leto 2026 ne upoštevajo deflacijska gibanja na trgih primarnih proizvodov od aprila 2025, se skupaj z izrazitejšim upadom v obdobju 2027–2028 šteje, da je razlika v predpostavki o deflatorju BDP ustrezno utemeljena.
- Zaveza glede rasti očiščenih odhodkov, predstavljena v načrtu za leto 2025, pomeni, da Litva za navedeno leto predpostavlja elastičnost prihodkov, ki je večja od enotne elastičnosti prihodkov. To prispeva k višji povprečni rasti očiščenih odhodkov v obdobju veljavnosti načrta kot v skladu s predpostavkami Komisije. Ta predpostavka ni skladna s skupnim okvirom analize vzdržnosti dolga.
- V načrtu so uporabljene previdnejše predpostavke o implicitnih in tržnih obrestnih merah ter o prilagoditvah stanj in tokov kot v tehničnih informacijah Komisije. Te predpostavke prispevajo k nižji povprečni rasti očiščenih odhodkov v obdobju, ki ga zajema načrt. Ta razlika temelji na preudarnem oblikovanju proračunske politike in je zato ustrezno utemeljena.

Preostale razlike v predpostavkah nimajo znatnega učinka na povprečno rast očiščenih odhodkov v primerjavi s predpostavkami Komisije. Na splošno je učinek na povprečno rast očiščenih odhodkov zaradi previdnejše predpostavke o obrestnih merah ter prilagoditvah stanj in tokov enak učinku drugačne predpostavke o elastičnosti prihodkov v letu 2025. To pa pomeni, da je razlika med potjo gibanja očiščenih odhodkov v načrtu in potjo gibanja, ki je skladna s tehničnimi informacijami, pojasnjena s predpostavkami, za katere Komisija meni, da so ustrezno utemeljene. V celoti gledano vse razlike v predpostavkah skupaj vodijo do povprečne rasti očiščenih odhodkov v načrtu, ki je višja od povprečne rasti očiščenih odhodkov, ki izhaja iz tehničnih informacij. Na podlagi te ocene načrt izpolnjuje zahtevo iz člena 13, točka (b), Uredbe (EU) 2024/1263. Komisija bo zgornjo oceno predpostavk iz načrta upoštevala pri prihodnjih ocenah skladnosti s potjo gibanja očiščenih odhodkov.

Fiskalna strategija načrta

- (26) V skladu z okvirno fiskalno strategijo v načrtu se bodo zaveze glede očiščenih odhodkov izpolnjevale tako z omejevanjem odhodkov kot z diskrecijskimi povečanji prihodkov. Fiskalna strategija vključuje spremembe davčne politike, namenjene izboljšanju progresivnosti dohodnine, spodbujanju naložb z revizijo davka od dohodkov pravnih oseb, razširitvi davčne osnove in zmanjšanju davčnih utaj s pametnejšo upravo in mednarodnim sodelovanjem. Poleg tega so v njej poudarjeni prihodnji prihranki v javnem sektorju z ničelnim oblikovanjem proračuna, zmanjšanjem manj pomembnih odhodkov in letnimi pregledi javne porabe, da bi se povečala učinkovitost in omogočila prerazporeditev sredstev na prednostna področja, kot je nacionalna obramba. Opredelitev ukrepov politike, ki naj bi bili sprejeti, se potrdi ali prilagodi in količinsko opredeli v letnih proračunih. Nekateri ukrepi so bili opredeljeni v proračunu za leto 2025, ki ga je nacionalni parlament sprejel 19. decembra 2024, drugi pa naj bi bili potrjeni v prihodnjih proračunih. Ukrepi, načrtovani za leto 2025, vključujejo na strani prihodkov s pozitivnim fiskalnim učinkom zvišanje trošarin, predvsem za goriva, ki onesnažujejo okolje, in zvišanje stopnje davka od dohodkov pravnih oseb. Prilagoditve oprostitve dohodnine (znesek neobdavčljivega dohodka) bodo imele učinek zmanjšanja prihodkov. Na strani odhodkov se načrtuje povečanje porabe za plače v javnem sektorju, obrambo in pokojnine. Hkrati obstajajo tveganja za izvajanje okvirne fiskalne strategije v načrtu, saj drugi posebni ukrepi še niso bili pripravljeni, raven dodatnih prihodkov, ki izhajajo iz ukrepov za boj proti davčnim utajam, je na splošno težko predvideti, potreben pa je tudi dodaten fiskalni manevrski prostor za povečanje financiranja zdravstvenega varstva, socialne zaščite in drugih javnih storitev, kot je priporočil tudi Svet.

Namere v zvezi z reformami in naložbami v načrtu v odziv na glavne izzive, ugotovljene v okviru evropskega semestra, in za obravnavanje skupnih prednostnih nalog Unije

- (27) V načrtu so opisane namere politike v zvezi z reformami in naložbami v odziv na glavne izzive, ugotovljene v okviru evropskega semestra, zlasti v specifičnih priporočilih za državo, in za obravnavanje skupnih prednostnih nalog Unije. Načrt vključuje približno 60 reform in naložb, od katerih jih 11 finančno podpira mehanizem za okrevanje in odpornost, 27 pa skladi kohezijske politike. Reforme in naložbe načrta temeljijo na obstoječem strateškem dokumentu vlade (načrtu za izvajanje devetnajstega vladnega programa Republike Litve).
- (28) Kar zadeva skupno prednostno nalogo pravičnega zelenega in digitalnega prehoda, vključno s podnebnimi cilji iz Uredbe (EU) 2021/1119, načrt vključuje reforme in naložbe, namenjene povečanju deleža obnovljivih virov energije z njihovo vključitvijo v elektroenergetska omrežja, povečanju energetske učinkovitosti sistemov daljinskega ogrevanja, tople vode in hlajenja ter razvoju polnilne in oskrbovalne infrastrukture za alternativna goriva. V načrtu so opisani tudi ukrepi za spodbujanje razogljičenja litovske industrije in izboljšanje spodbud za učinkovitejše preprečevanje nastajanja odpadkov, ravnanje z njimi in predelavo sekundarnih surovin. Nazadnje so v načrtu opisani tudi ukrepi v okviru širitve pokritosti države z ultrahitrim širokopasovnim omrežjem za oblikovanje mobilne infrastrukture, potrebne za delovanje na ozemlju vsaj petih litovskih pokrajin. Ti in drugi ukrepi iz načrta prispevajo k izvajanju specifičnih priporočil za državo za leta 2023, 2022, 2020 in 2019 glede blažitve podnebnih sprememb in trajnostnosti, zlasti razogljičenja in širitve proizvodnje energije iz obnovljivih virov, pa tudi energetske učinkovitosti in razvoja trajnostnega prometa. Ukrepi prispevajo tudi k specifičnim priporočilom za državo na področju širitve zelo visokozmogljivega širokopasovnega omrežja.

- (29) Kar zadeva skupno prednostno nalogo socialne in gospodarske odpornosti, vključno z evropskim stebrom socialnih pravic, načrt vključuje reforme in naložbe, katerih cilj je spremeniti sistem indeksacije osnovnih zneskov socialnih prejemkov in nadomestil, da bi bolje odražal razvoj cen in povprečnih plač, prilagoditi indeksacijo pokojnin iz socialnega zavarovanja, izboljšati izvajanje ukrepov za podporo zaposlovanju, uvesti vzdržen model financiranja izobraževanja odraslih na podlagi proračuna ter razviti mrežo regionalnih kariernih centrov po vsej državi. Načrt vključuje tudi reforme in naložbe, namenjene uvedbi zahtev glede kakovosti socialnih stanovanj ter opredelitvi, izvajanju, uporabi in ohranjanju zahtev glede kakovosti socialnih storitev. Nazadnje, cilj načrta je izboljšati dostop do zdravstvenega varstva in njegovo kakovost, zmanjšati pomanjkanje zdravstvenih delavcev in izboljšati preprečevanje bolezni. Te reforme in naložbe prispevajo k specifičnim priporočilom za državo za leta 2024, 2023, 2022, 2020 in 2019 o izboljšanju načrtovanja in zagotavljanja socialnih storitev, izboljšanju izvajanja aktivnih politik trga dela, krepitvi odpornosti zdravstvenega sistema ter zmanjšanju neenakosti, revščine in socialne izključenosti.
- (30) Kar zadeva skupno prednostno nalogo energetske varnosti, načrt vključuje dokončanje strateškega projekta „Harmony Link“, tj. povezave med Litvo in Poljsko, ter krepitev odpornosti energetskih sistemov na strateških lokacijah z namestitvijo protidronskih sistemov, ustvarjanjem zalog opreme ali gradnjo varnostnih zidov. Te reforme in naložbe prispevajo k specifičnemu priporočilu za državo za leto 2023 o energetske varnosti.
- (31) Kar zadeva skupno prednostno nalogo obrambnih zmogljivosti, načrt vključuje reforme in naložbe za razvoj nacionalne pehotne divizije in njenih podpornih vojaških enot, razvoj potrebne infrastrukture za gostovanje nemške brigade v Litvi, krepitev litovske obrambne industrije in spodbujanje znanstveno-tehnološkega napredka.
- (32) Načrt zagotavlja informacije o doslednosti in po potrebi dopolnjevanju s skladi kohezijske politike ter načrtom za okrevanje in odpornost Litve. Načrt vključuje ukrepe iz načrta za okrevanje in odpornost, kot sta izvajanje proizvodnje goriv iz obnovljivih virov in razvoj infrastrukture za njihovo uporabo v prometnem sektorju ali izboljšanje ukrepov za podporo zaposlovanju. Načrt podpira tudi iste cilje kot načrt za okrevanje in odpornost.

- (33) Namen načrta je prispevati k izpolnitvi potreb Litve po javnih naložbah, povezanih s skupnimi prednostnimi nalogami Unije. Naložbene potrebe se večinoma nanašajo na naložbe, opisane v oddelku o reformah in naložbah. V zvezi z obrambo je v načrtu pojasnjeno, da je litovski državni svet za obrambo izrazil namero, da bo med letoma 2026 in 2030 za obrambo namenil 28 milijard EUR, kar ustreza 5–6 % BDP na leto. To je nad referenčnim ciljem Nata, ki znaša 2 % BDP.

Zaključek ocene Komisije

- (34) Na splošno Komisija meni, da načrt Litve izpolnjuje zahteve iz Uredbe (EU) 2024/1263.

SPLOŠNI ZAKLJUČEK SVETA

- (35) Svet pozdravlja srednjeročni fiskalno-strukturni načrt Litve in meni, da bi njegovo dosledno izvajanje prispevalo k zagotavljanju zdravih javnih financ in podpiranju vzdržnosti javnega dolga ter trajnostne in vključujoče rasti.
- (36) Svet je seznanjen z oceno načrta, ki jo je pripravila Komisija. Vendar jo poziva, naj svojo oceno prihodnjih načrtov predstavi v dokumentu, ki bo ločen od njenih priporočil za priporočila Sveta.
- (37) Svet je seznanjen z oceno Komisije v zvezi s potjo gibanja očiščenih odhodkov in glavnimi makroekonomskimi predpostavkami v načrtu, tudi kar zadeva predhodne smernice Komisije, ter posledicami poti gibanja očiščenih odhodkov iz načrta za javnofinančni primanjkljaj in javni dolg. Obenem je seznanjen z oceno Komisije, da so makroekonomske in fiskalne predpostavke, ki se mestoma sicer razlikujejo od predpostavk Komisije, tudi zaradi upoštevanja posodobljenih makroekonomskih in fiskalnih podatkov, na splošno ustrezno utemeljene in podprte s trdnimi ekonomskimi argumenti. Seznanjen je tudi s splošno fiskalno strategijo načrta in tveganji za obete, ki bi lahko vplivala na uresničitev tako makroekonomskega scenarija in temeljnih predpostavk kot tudi poti gibanja očiščenih odhodkov iz načrta. Zadovoljen je, ker je bil načrt predstavljen parlamentu. Hkrati ugotavlja, da bi bili lahko odhodki za obrambo zaradi geopolitičnih tveganj pod pritiskom.
- (38) Svet pričakuje, da bo Litva pripravljena po potrebi prilagoditi fiskalno strategijo, da bi zagotovila uresničitev poti gibanja očiščenih odhodkov. Odločen je pozorno spremljati ekonomska in fiskalna gibanja, vključno s tistimi, na katerih temelji scenarij iz načrta.
- (39) Svet meni, da so potrebne nadaljnje razprave, da bi še pred naslednjim krogom fiskalnega nadzora dosegli skupni dogovor glede posledic skupnih stopenj rasti očiščenih odhodkov za letni nadzor.

- (40) Svet je seznanjen z opisom potreb in namer, ki ga je v zvezi z reformami in naložbami v odziv na glavne izzive, ugotovljene v okviru evropskega semestra, pripravila Komisija, ter poudarja, kako pomembno je zagotoviti izvajanje teh reform in naložb. Na podlagi poročil, ki jih bo predložila Komisija, bo ocenil te reforme in naložbe ter spremljal njihovo izvajanje v okviru evropskega semestra.
- (41) Svet z zanimanjem pričakuje letna poročila Litve o napredku, ki bodo vsebovala zlasti informacije o napredku pri izvajanju poti gibanja očiščenih odhodkov, kot jo je določil Svet, ter pri izvajanju širših reform in naložb v okviru evropskega semestra.
- (42) Svet bi moral v skladu s členom 17 Uredbe (EU) 2024/1263 Litvi priporočiti pot gibanja očiščenih odhodkov, kot je določena v načrtu –

PRIPOROČA, da Litva:

1. zagotovi, da rast očiščenih odhodkov ne preseže najvišjih vrednosti, določenih v Prilogi I k temu priporočilu.

V Bruslju,

Za Svet

predsednik/predsednica

**Najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov
(letne in skupne stopnje rasti, nominalno)**

Litva

Leto		2025	2026	2027	2028	2029
Stopnje rasti (v %)	letne	6,1	5,2	4,8	4,5	4,3
	skupne*	6,1	11,6	17,0	22,3	27,5

* Skupne stopnje rasti se izračunajo glede na izhodiščno leto 2024. Skupne stopnje rasti se uporabljajo pri letnem naknadnem spremljanju skladnosti v kontrolnem računu.